

藥師琉璃光如來本願功德經

โกษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปุรวปณิธานสูตร

藥師琉璃光如來、日 & 月光菩薩及十二神將 (13 世紀, 櫻池院)

ภาพพระโกษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้า
พร้อมด้วยพระสุรยประภาโพธิสัตว์ พระจันทรประภาโพธิสัตว์
และพญายักษ์เสนาบดีทั้ง ๑๒ ตน

(ภาพวาดในศตวรรษที่ ๑๓)

玄奘 (左右とも)

ภาพลายเส้นพระถังซำจั๋งผู้แปลพระไตรปิฎกมหายานและพระสูตรบทนี้
ขณะเดินทางไปอาราธนาพระไตรปิฎกยังประเทศอินเดีย
และภาพปฏิมารูปเหมือนของพระอาจารย์

藥師琉璃光如來本願功德經

โกษชัยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปุรวปนิธานสูตร

พระเสวียนจ้ามหาเถระ(ถังซำจั้ง) ตรีปิฎกธราจารย์ชาวจีน ในสมัยราชวงศ์ถัง ประเทศจีน

แปลจากสันสกฤตพากย์สู่จีนพากย์ ปี ๑๑๙๓

พระวิศวกัทร เชี่ยวเกียก (沙門聖傑) แห่งวัดเทพพุทธาราม (仙佛寺) แปลจากจีนพากย์สู่ไทยพากย์

เมื่อพระพุทธานุภาพกาลล่วงแล้ว ๒๕๔๑ ปี

如是我聞：一時薄伽梵，遊化諸國，至廣嚴城，住樂音樹下。與大比丘眾八千人俱，菩薩摩訶薩三萬六千，及國王、大臣，婆羅門、居士，天龍八部，人非人等，無量大眾，恭敬圍繞，而為說法。

ดั่งที่ข้าพเจ้าได้สดับมา สมัยหนึ่งองค์สมเด็จพระภควันต์ ทรงจาริกไปยังเมืองนครต่างๆ จนถึงมหานครไวศาลี แล้วประทับอยู่ภายใต้ร่มเงาพฤกษา^๑ พร้อมด้วยมหาภิกษุ ๘,๐๐๐ รูป พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ๓๖,๐๐๐ องค์ และกษัตริย์ มหาเสวกามาตย์ พราหมณ์ บัณฑิต เทวดา นาค สัตว์ในคตติ ๘ มนุษย์และอมนุษย์ทั้งปวง อันเป็นมหาชนที่นับจำนวนมิได้ ต่างห้อมล้อมอยู่ด้วยเคารพ เพื่อสดับการประทานพระธรรมเทศนา

爾時、曼殊室利法王子，承佛威神，從座而起，偏袒一肩，右膝著地，向薄伽梵，曲躬合掌。白言：「世尊！惟願演說如是相類諸佛名號，及本大願殊勝功德，令諸聞者業障銷除，為欲利樂像法轉時諸有情故」。

ในสมัยนั้น พระมัญชุศรีธรรมราชกุมาร^๒ ได้อาศัยพระพุทธานุภาพแล้วลุกขึ้นจากอาสนะลดผ้าเฉวียงบ่าลงข้างหนึ่ง^๓ และคุกขานูเบื้องขวาลงกับพื้นดิน เฉพาะด้านพระภควันต์ ประณมกรแล้วกราบทูลว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า ขอพระองค์ประทานพระเทศนาถึงลักษณะการแห่งพระนาม และกุศลแห่งพระมหามูลปนิธานอันวิเศษของพระพุทธเจ้าทั้งปวง ที่จักยังให้ผู้สดับทั้ง

^๑ ตามศัพท์ ว่าต้นไม้ชนิดหนึ่งที่เมื่อลมพัด ทำให้ใบกระทบกันมีเสียงไพเราะเหมือนเสียงดนตรี

^๒ พระนามพระมหาโพธิสัตว์ผู้เลิศในทางปัญญาญาณ และเป็นครู(ปัญญา)แห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง

^๓ ผ้าเฉวียงบ่าขวา การนำผ้าลดลงจากบ่าขวา เป็นการแสดงความเคารพอย่างสูงสุดแบบหนึ่ง

ปวงมีกรรมวิบากปลาสนาการสิ้นไป เพื่อยังสุขประโยชน์แก่สรรพชีวิต ในสมัยที่พระสังฆธรรม
เสื่อมถอยด้วยเหตุ พระพุทธเจ้าข้า

爾時、世尊讚曼殊室利童子言：「善哉！善哉！曼殊室利！汝以大
悲，勸請我說諸佛名號，本願功德，為拔業障所纏有情，利益安樂像
法轉時諸有情故。汝今諦聽！極善思惟！當為汝說」。

ครั้งนั้น พระโลกนาถเจ้า จึงตรัสสรรเสริญพระมัญชุศรีกุมารภูตะว่า สาธุ สาธุ มัญชุศรี
ด้วยเธออาศัยมหากรุณาเป็นเหตุ จึงอาราธนาตาคตให้แสดงพระนามและกุศลแห่งปณิธาน
ของพระพุทธเจ้าทั้งปวง เพื่อถอดถอนกรรมวิบากที่ร้อยรัดหมู่สัตว์ ยังประโยชน์ผาสุกแก่หมู่
สัตว์ในสมัยที่พระสังฆธรรมเสื่อมถอย เธอพึงได้สดับแลกระทำโยนิโสมนสิการโดยดีเถิด ตาคต
จะกล่าวแก่เธอ

曼殊室利言：「唯然，願說！我等樂聞！」

พระมัญชุศรีกราบทูลว่า ขอพระองค์ตรัสเถิด เหล่าข้าพระองค์ยินดีจักได้สดับฟังยิ่ง
แล้ว พระพุทธเจ้าข้า

佛告曼殊師利：「東方去此，過十殑伽沙等佛土，有世界名淨琉璃，佛號藥師琉璃光如來、應、正等覺，明行圓滿、善逝、世間解、
無上士、調御丈夫、天人師、佛、薄伽梵。」

พระพุทธองค์ ตรัสแก่พระมัญชุศรีว่า นับแต่โลกธาตุแห่งนี้ไปเบื้องบูรพาทิศ ผ่านพุทธ
เกษตรต่างๆไปจำนวนเท่ากับเม็ดทรายแห่งคงคานที ๑๐ สายรวมกัน^๔ ยังมีโลกธาตุแห่งหนึ่ง
นามว่า **ศุทธิไวฑูรย์** มีพระพุทธโลกนาถเจ้าพระนามว่า **โกษชัยคุรุไวฑูรยประภา** เป็นผู้เสด็จ
มาแล้วอย่างนั้น ผู้ไกลจากกิเลสและควรบูชา ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและ
จรรยา ผู้เสด็จไปดีแล้ว ผู้รู้แจ้งโลก ผู้ยอดเยี่ยมหาผู้อื่นเสมอมิได้ ผู้ฝึกบรูษที่ควรฝึก ผู้เป็นครู
ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้ตื่นแล้วและเป็นที่พึ่งแห่งโลก

「曼殊室利！彼世尊藥師琉璃光如來本行菩薩道時，發十二大願，
令諸有情，所求皆得」。

^๔ เปรียบเม็ดทราย ๑ เม็ด คือโลกธาตุที่มีพระพุทธเจ้าประทับอยู่ภายใน ๑ แห่ง เม็ดทรายในคงคานที ๑๐ แห่ง จึงหมายความว่าต้องคำนวณเม็ดทราย
ในแม่น้ำคงคา ๑ แห่ง แล้วคูณ ๑๐ จึงจะทราบระยะห่างระหว่างสหโลกธาตุแห่งนี้ กับศุทธิไวฑูรย์โลกธาตุ ๔

ดูก่อนมัญชุศรี พระโลกนาถเจ้าโภชชัยคุรุไวฑูรยประภาตภาคพระองค์นั้น เมื่อคราที่บำเพ็ญมูลจริยาในโพธิสัตตมรรคอยู่นั้น ได้ประกาศพระมหาปณิธานอันยิ่งใหญ่ไว้ ๑๒ ประการ ดังนี้...

「第一大願：願我來世，得阿耨多羅三藐三菩提時，自身光明熾然照耀無量無數無邊世界，以三十二大丈夫相，八十隨形莊嚴其身；令一切有情如我無異」。

มหาปณิธานประการที่ ๑ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลुพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ภายแห่งเราจักรุงเรื่องโชตนาการสว่างไสว ฉายฉานรัศมีไปยังสรรพโลกธาตุจำนวนประมาณมิได้ นับอสงไขย ไร่ซึ่งขอบเขต พร้อมด้วยทิวตติงสมหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ และอัสติยานุพยัญชนลักษณะ ๘๐ ประการที่เป็นอสังการแห่งกายนั้น จักยังสรรพชีวิตทั้งปวงให้เสมอเหมือนดังเรามีแตกต่าง

「第二大願：願我來世得菩提時，身如琉璃，內外明徹，淨無瑕穢；光明廣大，功德巍巍，身善安住，燄網莊嚴過於日月；幽冥眾生，悉蒙開曉，隨意所趣，作諸事業」。

มหาปณิธานประการที่ ๒ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลुพระโพธิญาณแล้ว ภายจงประจตุรัตนไวฑูรย์^๕ วิมลใสตลอดทั้งภายในและภายนอก บริสุทธิปราคมลทินแปดเปื้อน มีประภาสรศมีแผไพศาล กุศลบารมีไพบุลย์ยิ่งใหญ่ มีกายเป็นสุขในเปลวอัคคีที่โชติช่วงอสังการ รุงเรืองไปกว่าดวงสุริยันแลจันทรา สรรพสัตว์ในนิริยภูมิที่ได้สัมผัสรัศมีนี้ทั้งสิ้น จักได้ไปอุบัติยังสถานที่ต่างๆตามปรารถนา เพื่อกระทำกิจทั้งปวง

「第三大願：願我來世得菩提時，以無量無邊智慧方便，令諸有情皆得無盡所受用物，莫令眾生，有所乏少」。

มหาปณิธานประการที่ ๓ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลुพระโพธิญาณแล้ว ด้วยอุปายโกศลแห่งปัญญาญาณที่ไม่มีประมาณและไรขอบเขต จักยังให้บรรดาสรรพชีวิตได้ถึงพร้อมซึ่งเครื่องอุปโภคที่จำเป็นอย่างมืหมดสิ้น จักมียังให้สรรพสัตว์ต้องขาดแคลน

^๕ รัตนชาติ ชนิดหนึ่ง มีสีน้ำเงินใส บ้างก็เรียก ไทฑูรย์

「第四大願：願我來世得菩提時，若諸有情行邪道者，悉令安住菩提道中；若行聲聞獨覺乘者，皆以大乘而安立之」。

มหาปณิธานประการที่ ๔ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัตียังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากสรรพชีวิตทั้งหลายผู้ดำเนิน**มิจฉามรรคจริยา**^๖ จักได้ตั้งมั่นในพระโพธิมรรคทั้งหมด หากผู้ดำเนินตามสาวกยาก ปัจเจกยาน ก็จักได้ดำรงมั่นในมหายานทั้งสิ้น

「第五大願：願我來世得菩提時，若有無量無邊有情，於我法中修行梵行，一切皆令得不缺戒、具三聚戒；設有毀犯，聞我名已還得清淨，不墮惡趣！」

มหาปณิธานประการที่ ๕ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัตียังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากมีสรรพชีวิตที่หาประมาณจำนวนมิได้ และไร้ซึ่งขอบเขต ผู้ดำรงในธรรมแห่งเรา ได้ประพฤติพรหมจรรย์ อัจฉริยาทั้งปวงนั้นจักมีต้องล่วงละเมิด จักสมบุรณ์ใน**ตรีวิธานศีล**^๗ แม้จะได้ล่วงละเมิด เมื่อได้สดับนามแห่งเราแล้วจักกลับสู่วิสุทธิภาวะ มิตกสู่อบายภูมิ

「第六大願：願我來世得菩提時，若諸有情，其身下劣，諸根不具，醜陋、頑愚、盲、聾、瘖、啞、孿、背、白癩、顛狂、種種病苦；聞我名已，一切皆得端正點慧，諸根完具，無諸疾苦」。

มหาปณิธานประการที่ ๖ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัตียังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากสรรพชีวิตทั้งปวง มีร่างกายต่ำต้อยเลวทราม อินทรีย์ต่างๆ บกพร่อง อัมพาต ไร้ประสาท เหน็บชรา โสทหนวก โอษฐ์ไข้ นิ้วมือเท้าอหังก หลังค่อมโก่งงอ เป็น**โรคกุษฐัง**^๘ สติวิปลาสมีสมประดี อีกทั้งมีโรคพาธนานารุมเร้าเสียดแทงอยู่ เมื่อได้สดับนามแห่งเราแล้ว สรรพสิ่งทั้งปวงจักบรรลุถึงความสิริลักษณะงดงาม มากด้วยสติปัญญาเฉลียวฉลาด อินทรีย์ทั้งปวงจักสมบุรณ์พร้อม และไร้โรคภัย

「第七大願：願我來世得菩提時，若諸有情眾病逼切，無救無歸，無醫無藥，無親無家，貧窮多苦；我之名號一經其耳，眾病悉除，身心安樂，家屬資具悉皆豐足，乃至證得無上菩提」。

^๖ หนทางแห่งความชั่ว หนทางแห่งความเลื่อม หนทางที่นำไปสู่อบาย หนทางที่ไม่ถูกต้อง

^๗ คือศีล ๓ ประเภท มี ๑) **สัวรศีล** ศีลคือการสำรวมระวัง ๒) **กุศล ธรรม** **สัคราห** **ศีล** ศีลที่ประพฤติเพื่อสงเคราะห์แก่กุลธรรม ๓) **สตตฺวารุณ** **กฺริยา** ศีลที่ประพฤติเพื่อประโยชน์แก่สัตว์ทั้งหลาย

^๘ โรคเรื้อน

มหาปณิธานประการที่ ๗ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลुพระโพธิญาณแล้ว หากสรรพชีวิตทั้งปวงเป็นผู้ถูกโรคาพาธเสียดแทงอยู่ ไร้ผู้อนุเคราะห์ ไร้ผู้ชี้แนะ ปราศจากการรักษา ปราศจากโอสถ ไร้ญาติมิตร ไร้ที่พักพิง มีความอึดคตยากจนได้รับทุกข์ทรมานเป็นที่ยิ่งมิว่านามแห่งเราจักไปให้สดับยังโสตเพียงครั้ง^๙ สรรพโรคาทุกข์ทั้งปวงจะมลายสิ้น กายแลจิตผาสุก ครอบครวัพวงษ์ษาจักมั่งคั่งด้วยทรัพย์ศฤงคาร ตราบไปจนได้บรรลुพระอนุตรสัมมาสัมโพธิ^{๑๐}

「第八大願：願我來世得菩提時，若有女人為女百惡之所逼惱，極生厭離，願捨女身；聞我名已，一切皆得轉女成男，具丈夫相，乃至證得無上菩提」。

มหาปณิธานประการที่ ๘ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลुพระโพธิญาณแล้ว หากมีสตรีได้รับทุกขเวทนาของความเป็นหญิงนบร้อยประการ บังเกิดความเบื่อหน่ายเป็นที่สุดปรารถนาจักสละทิ้งซึ่งกายแห่งสตรี เมื่อได้สดับนามแห่งเราแล้ว สรรพสิ่งทั้งปวงจักแปรเปลี่ยนจากสตรีสู่บุรุษ สมบูรณ์ในบุรุษลักษณะที่องอาจ ตราบไปจนได้บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิ

「第九大願：願我來世得菩提時，令諸有情出魔胃網，解脫一切外道纏縛；若墮種種惡見稠林，皆當引攝置於正見，漸令修習諸菩薩行，速證無上正等菩提！」。

มหาปณิธานประการที่ ๙ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว เราจักยังให้บรรดาสรรพชีวิตได้ออกจากมารชาละ^{๑๑} หลุดพ้นจากการผูกมัดทั้งปวงของพาทิมาร หากตกสู่ป่าช้าแห่งอบายทิฐิ^{๑๒} จักชักนำให้ตั้งอยู่บนสัมมาทิฐิ ค่อยๆ บำเพ็ญเพียรโพธิสัตวมรรคทั้งปวง จนได้บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิอย่างรวดเร็ว

^๙ ความหมายคือ หากผู้ที่เป็นทุกข์ได้มีโอกาสสดับพระนามของพระโภชชยคุรุพุทธเจ้า เพียงครั้งเดียว ก็จักได้รับอานิสงค์ตามมหาปณิธานประการนี้

^{๑๐} ความหมายคือ อานิสงค์แห่งการได้สดับพระพุทธานุภาพนี้ จะส่งผลแก่บุคคลนั้นไปตลอดนานแสนนาน จนกระทั่งบุคคลนั้นได้บรรลุพระโพธิญาณ

^{๑๑} มารชาละ คือ ชายแหวงของมาร ที่คอยจับสรรพสัตว์ให้มัวเมา ลุ่มหลงให้ติดอยู่ในห้วงวัฏฏสงสารจนมิอาจหลุดเป็นอิสระได้

^{๑๒} ประโยคนั้นเปรียบเทียบ อบายทิฐิ คือความเห็นชั่ว หรือมิจฉาทิฐิ คือความเห็นผิด ว่าประตุงป่าไม้ที่รกค้ำมึ้ม มากด้วยอันตรายจากสัตว์ร้าย(คือภัยแห่งวัฏฏสงสาร คือโลกธรรม ความโลภเกรา้ พลาดพราก ฯลฯ) ไร้แสงสว่างจากดวงอาทิตย์ (คือแสงแห่งปัญญา) สาดส่องมาถึง จึงทำให้มืดมน ยังให้สรรพสัตว์หลงทาง(ลุ่มหลง โง่เขลา) มิอาจหลุดจากป่าไม้(แห่งการเวียนว่ายตายเกิดและอวิชชา)ได้ ๘

「第十大願：願我來世得菩提時，若諸有情王法所加，縛錄鞭撻，繫閉牢獄，或當刑戮，及餘無量災難凌辱，悲愁煎逼，身心受苦；若聞我名，以我福德威神力故，皆得解脫一切憂苦！」

มหาปณิธานประการที่ ๑๐ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากบรรดาสรรพชีวิตต้องราชาอาญา ถูกตราตรึงพันธนา กักขังจองจำ ฎต้องอาญาประหารชีวิต และถูกภัยอันตรายประการอื่นๆจำนวนประมาณมิได้เปียดเปียน ให้โทม膩สเวทนาอย่างที่สุด กายแลใจได้รับทุกข์ทรมาน หากได้สัดับนามแห่งเราแล้วไซ้ ด้วยเหตุแห่งเดชบุญญาธิการของเรา จักยังให้หลุดพ้นจากทุกข์ทรมานทั้งปวง

「第十一大願：願我來世得菩提時，若諸有情饑渴所惱，為求食故造諸惡業；得聞我名，專念受持，我當先以上妙飲食飽足其身，後以法味畢竟安樂而建立之」。

มหาปณิธานประการที่ ๑๑ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากเหล่าสรรพชีวิตทรมานด้วยหิวกระหาย เหตุที่ต้องการอาหารจึงกระทำความชั่วทั้งปวง เมื่อได้สัดับนามแห่งเราแล้วน้อมรับปฏิบัติด้วยความตั้งมั่น เราจักยังกายนั้นให้อิ่มเอมในอาหาร และเครื่องดืมอันประณีต^{๑๓} ก่อนในคราแรก แล้วจึงยังให้ตั้งอยู่ในธรรมรสอันเป็นบรมสุขในภายหลัง

「第十二大願：願我來世得菩提時，若諸有情貧無衣服，蚊虻寒熱，晝夜逼惱；若聞我名，專念受持，如其所好即得種種上妙衣服，亦得一切寶莊嚴具，華鬘、塗香，鼓樂眾伎，隨心所翫，皆令滿足」。

มหาปณิธานประการที่ ๑๒ เมื่อเวลาที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากสรรพชีวิตยากไร้ ปราศจากอาภรณ์ ได้รับทุกข์จากแมลง ยุง และความหนาวร้อนตลอดทิวาราตรี เมื่อได้สัดับนามแห่งเรา แล้วน้อมรับปฏิบัติตั้งมั่นด้วยดีแล้วไซ้ ย่อมจักได้รับวัตถาภรณ์แพรพรรณชั้นเลิศนานาประการ รัตนมณีที่อลังการทั้งปวง มาลา เครื่องทาหอม เครื่องดนตรีทั้งมวล จักสำเร็จดืมโนจินต์อย่างบริบูรณ์

「曼殊室利！是為彼世尊藥師琉璃光如來、應、正等覺行菩薩道時，所發十二微妙上願」。

^{๑๓} ตามศัพท์ อันประณีต อาจแปลว่า อันเป็นทิพย์ ก็ได้

ดูก่อนมัญชุศรี พระโลกนาถเจ้าโภชชัยคุรุไวฑูรยประภาตภาคต ผู้เป็นพระอรหันต์และพระสัมมาสัมพุทธะพระองค์นั้น เมื่อสมัยที่ทรงบำเพ็ญโพธิสัตว์มรรค ได้กระทำสักจกิริยาประกาศมหาปณิธานอันประเสริฐไว้ ๑๒ ประการ ดังนี้แล

「復次、曼殊室利！彼世尊藥師琉璃光如來行菩薩道時，所發大願，及彼佛土功德莊嚴，我若一劫、若一劫餘，說不能盡。然彼佛土，一向清淨，無有女人，亦無惡趣，及苦音聲；琉璃為地，金繩界道，城、闕、宮、閣，軒、窗、羅網，皆七寶成；亦如西方極樂世界，功德莊嚴，等無差別。於其國中，有二菩薩摩訶薩：一名日光遍照，二名月光遍照。是彼無量無數菩薩眾之上首，次補佛處，悉能持彼世尊藥師琉璃光如來正法寶藏。是故曼殊室利！諸有信心善男子、善女人，應當願生彼佛世界」。

มัญชุศรี อันมหาปณิธานที่พระโลกนาถเจ้าโภชชัยคุรุไวฑูรยประภาตภาคตพระองค์นั้น ได้ทรงประกาศไว้ เมื่อครั้งทรงบำเพ็ญโพธิสัตว์มรรค และคุณาลังการแห่งพุทธเกษตรที่นั้น หากตภาคตจะกล่าวแสดงจนสิ้นกัลป์หนึ่ง หรือจนสิ้นกัลป์อื่นๆก็มีอาจกล่าวได้สิ้นเลย ก็พุทธเกษตรแห่งนั้นวิมลใสหมดจดยิ่งนัก **ปราศจากสตรีเพศ**^{๙๔} ทั้งปราศจากอบายภูมิ และเสียงแห่งความทุกข์ มีรัตนไวฑูรย์เป็นพื้นปฐพี สายทองก็ระย้าอยู่ทั่วโลกธาตุ อันธานี ปราสาท มณเฑียร หอ ราชรถ ช่องบัญชร ซาลมालาล้วนสำเร็จด้วย**สัปตรัตน์**^{๙๕} **มีคุณาลังการ ประดุจสุขาวดีโลกธาตุ** เบื้องประจิมทิศมีต่างกันเลย ก็ในโลกธาตุนั้นแล มีโพธิสัตว์มหาสัตว์ ๒ องค์ คือ **สุรยประภาต จันทรประภาต** เป็นผู้นำคณะโพธิสัตว์จำนวนอนันตะและอสงไขย^{๙๖} ซึ่งล้วนแต่เป็นเอกชาติปฏิพันธ์โพธิสัตว์^{๙๗} ล้วนสามารถธำรงพระลัทธธรรมปิฎกอันวิเศษของพระโลกนาถเจ้าโภชชัยคุรุไวฑูรยประภาตภาคตได้

ด้วยแห่งฉะนี้ มัญชุศรี กุลบุตร กุลธิดาผู้มีจิตศรัทธาท้งหลาย พึงตั้งปณิธานปรารภณาไปอุปถัมภ์พุทธโลกธาตุแห่งนั้นเถิด

爾時、世尊，復告曼殊室利童子言：「曼殊室利！有諸眾生，不識善惡，惟懷貪吝，不知布施及施果報，愚癡無智，闕於信根，多聚

^{๙๔} ในข้อนี้ มีนัยยะถึงความเสมอภาค มิได้แบ่งแกว่าเป็นหญิง หรือเป็นชาย มิได้เป็นข้อความเหยียดหยามเพศหญิงประการใด

^{๙๕} อัญมณี ๗ ชนิด มี ทอง เงิน ไพฑูรย์ พลิก บุษราคัม มรกต ทับทิม

^{๙๖} **อนันตะ** คือประมาณกะเกณฑ์ไม่ได้ **อสงไขย** คือ สังขยาชนิดหนึ่ง คือจำนวนนับที่แสดงให้รู้ว่ามากมายมหาศาลนับไม่ได้ ;นับไม่ได้ถ้วน

^{๙๗} คือ พระมหาโพธิสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับการเกิด เพื่อสั่งสมบารมีอีกชาติเดียว ก็จักได้สำเร็จพระพุทธภูมิในทันที เช่น พระเมตไตรยโพธิสัตว์ เป็นต้น ๕

財寶，勤加守護。見乞者來，其心不喜，設不獲已而行施時，如割身肉，深生痛惜。

ครั้งนั้น พระศากยมนีโลกนาถเจ้า ทรงมีพุทธบรรหารต่อพระมัญชุศรีกุมารภูตะว่า คู่ก่อนมัญชุศรี มีเหล่าสรรพสัตว์ที่มีเชื้อถือในสิ่งกุศลและอกุศล ในจิตมีแต่ความละโมภโลกมาก มีรู้จักการบริจาคทานและผลแห่งทาน โมหะลุ่มหลงไร้สติปัญญา มีอินทรีย์คือศรัทธาที่บกพร่อง สั่งสมธนสารสมบัติไว้มากมาย ทั้งปกป้องหวงแหนไว้ เมื่อคราได้ผู้ขอในจิตก็มียินดี แม้ตนมิยอมรับและบริจาคทานแล้ว ยังดุจว่าตนได้ถูกขำแหละมังสาออกไป มีความตระหนี่ที่เหนียวยิ่งนัก

復有無量慳貪有情，積集資財，於其自身尚不受用，何況能與父母、妻子、奴婢作使，及來乞者？彼諸有情，從此命終生餓鬼界，或傍生趣。由昔人間曾得暫聞藥師琉璃光如來名故，今在惡趣，暫得憶念彼如來名，即於念時從彼處沒，還生人中；得宿命念，畏惡趣苦，不樂欲樂，好行惠施，讚歎施者，一切所有悉無貪惜，漸次尚能以頭目手足血肉身分施來求者，況餘財物？」

อีกยังมีหมู่สัตว์ที่ละโมภมิสิ้นสุด สั่งสมทรัพย์ศฤงคารไว้มากมาย จนแม้สำหรับตนเองก็มีอาจนำมาใช้ได้ แล้วจักประสาไถกกับการให้บิดามารดา ภริยาบุตร ทาสทาสีแห่งตนและผู้ขออื่นๆอีกเล่า หมู่สัตว์เหล่านั้น เมื่อชีพสังขารแตกดับจากชาตินี้แล้วย่อมไปกำเนิดยังโลกแห่งเปรต ฤๅเดรัจฉานภูมิ เหตุที่เมื่อคราเป็นมนุษย์ หากเคยสดับพระนามพระโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้าแม้เพียงชั่วขณะ เมื่อขณะที่อยู่ในอบายภูมิ จะระลึกจดจำพระนามของพระตถาคตเจ้านั้นได้อีกครั้ง ก็เมื่อคราที่ระลึกถึงอยู่นั้นแลย่อมจักได้พ้นจากที่แห่งนั้นทันที แล้วหวนมากำเนิดยังมนุษย์ภูมิ เป็นผู้มืปุพเพนิวาสานุสติญาณ^{๑๑๑} หวั่นเกรงทุกข์แห่งอบายภูมิยิ่งนัก มียินดีในกามสุข จักเป็นผู้เผื่อแผ่บริจาคทานด้วยความอ่อนน้อม สดุดีโมทนาแก่ผู้บริจาคทานอื่น สรรพสิ่งบรรดามีทั้งปวงจักมีตระหนี่หวงแหน จนค่อยๆ สามารถนำศีร์เศียร นัยเนตร หัตถา บาทา โลหิต มังสาในกายตนแบ่งออกเป็นทานแก่ผู้ขอได้ แล้วจักประสาไถกกับทรัพย์อื่นอีกเล่า

^{๑๑๑} ญาณระลึกชาติหนหลังได้ , หนึ่งในอภิญาญา ๖ ของพระพุทธศาสนา มี ๑)อิทธิวิธี แสดงฤทธิ์ได้ ๒)ทิพยจักขุ ตาทิพย์ ๓)ทิพยโสต หูทิพย์ ๔)เจโตปริยญาณ ญาณที่กำหนดรู้ใจผู้อื่นได้ ๕) บุปเพนิวาสานุสติญาณ การระลึกชาติได้ และ ๖)อาสวกขยญาณ ญาณที่ทำให้สิ้นอาสวะ (ข้อ ๖ นี้มีเฉพาะพระอรหันต์ในพระพุทธศาสนา) ทำข้อแรกเป็นโลกีย์อภิญาญา ข้อท้ายเป็นโลกุตตระ

「復次、曼殊室利！若諸有情，雖於如來受諸學處，而破尸羅；有雖不破尸羅而破軌則；有於尸羅、軌則，雖則不壞，然毀正見；有雖不毀正見而棄多聞，於佛所說契經深義不能解了；有雖多聞而增上慢，由增上慢覆蔽心故，自是非他，嫌謗正法，為魔伴黨。如是愚人，自行邪見，復令無量俱胝有情，墮大險坑。

ดูก่อนมัชฌิครี หากหมุ่สัตว์ทั้งหลาย แม้ได้สมาทานสิกขาบททั้งปวงจากพระตถาคตเจ้า แล้วได้ละเมิดศีล ฤๅมิได้ละเมิดศีล แต่ล่วงข้อบัญญัติสำคัญ อันศีลและบัญญัตินั้นแล แม้มิได้ล่วงก็ดี แต่กลับเสื่อมจากสัมมาทิฐิ ฤๅแม้มิได้เสื่อมจากสัมมาทิฐิแต่ยังเป็นผู้ละเลยการสดับ ในบรรดาอรรถะที่ลึกซึ้งของพระพุทธวจนะ พระสูตรคัมภีร์ก็มีอาจเข้าใจ ฤๅหากเป็นผู้พหุสูตคือเป็นผู้สดับมากก็ยิ่งด้วยมานะ^{๑๙} ด้วยเหตุที่มานะปิดกั้นจิตไว้ ตนจึงเป็นผู้ทำลายพระสัทธรรมเองหาใช้ผู้อื่นไม่ เพราะมีมารเป็นสหาย^{๒๐} อันโมหบุรุษนี้แล เพราะตนเองดำเนินในมิจฉาทิฐิ แล้วยังให้หมุ่สัตว์อื่นจำนวนอนันตโกฏิ^{๒๑} หาประมาณมิได้ ได้ตกสู่หลุมมหารภัย^{๒๒} ด้วย

此諸有情，應於地獄、傍生、鬼趣流轉無窮。若得聞此藥師琉璃光如來名號，便捨惡行，修諸善法，不墮惡趣；設有不能捨諸惡行、修行善法，墮惡趣者，以彼如來本願威力令其現前，暫聞名號，從彼命終還生人趣，得正見精進，善調意樂，便能捨家趣於非家，如來法中，受持學處無有毀犯，正見多聞，解甚深義，離增上慢，不謗正法，不為魔伴，漸次修行諸菩薩行，速得圓滿」。

ก็หมุ่สัตว์ทั้งหลายนี้ สมควรเวียนว่ายในห้วงนรก เตรีจฉาน เปรมลิ้นสุด หากได้สดับพระนามพระโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้านี้ จักยังให้ละทิ้งจริยาชั่วนั้นได้ แล้วบำเพ็ญกุศลธรรมทั้งปวง มิต้องตกสู่อบายภูมิ หากมีผู้มีอาจละทิ้งจริยาที่หยาบเข้าต่างๆ แล้วมาบำเพ็ญกุศลธรรมได้ ย่อมตกสู่อบายภูมิ แต่ด้วยพลาญภาพแห่งมูลปณิธานของพระตถาคตเจ้าพระองค์นั้น จักมาสำแดงยังเบื้องหน้าผู้้นั้น ยังให้ได้สดับพระนามเพียงชั่วครู่ เมื่อสิ้นอายุขัยในภูมินั้นแล้ว จึงกลับมากำเนิดในมนุษยภูมิอีก จักเป็นผู้มีสัมมาทิฐิ วิริยแก้วักลำ มีจิตใจเกษมคานติ อ่อนโยน แม้นสามารถสละเรือนเป็นผู้ไม่ข้องด้วยเรือน^{๒๓} ดำรงในธรรมแห่งตถาคต จัก

^{๑๙} คือ ความถือตัว ว่ามีความรู้แล้วเหยียดหยาม วิพากษ์วิจารณ์ ใส่ใคร่ผู้อื่น

^{๒๐} ในกรณีนี้หมายถึงมิตรชั่ว ยกยกกันและกันเป็นมานะปิดกั้นตนเอง ให้ร้ายผู้อื่น ฯลฯ เป็นต้น

^{๒๑} โกฏิ จำนวนนับ เท่ากับ สิบล้าน

^{๒๒} มีความหมายคือ นิรยภูมิ อุปมาเป็นดังหลุมบ่อ ที่อันตรายจะป็นขึ้นมาได้ยาก ในประการนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นพหุสูต แต่มากด้วยมานะ ไม่ยอมฟังคำสอนอื่นใด และจะสั่งสอนผู้อื่นให้หลงผิดตาม

^{๒๓} ความหมายคือ การออกบวช ไม่ข้องด้วยกามคุณ ตามวิสัยของผู้ครองเรือน

สมาทานและดำรงสิกขาบทย่างมีต่างพร้อม เป็นผู้มีสัมมาทิฐิ พหุสูต รู้แจ้งจำแนกคัมภีร์อรรถ
ที่ลึกซึ้ง ห่างไกลจากอติมานะ มีทำลายพระสังฆธรรม มีสมาคมมารเป็นสหาย แล้วจึงค่อย
ประพศิตโพิศัตตวจรียาต่างๆ จนสำเร็จบริบูรณ์ได้อย่างรวดเร็ว

「復次、曼殊室利！若諸有情慳貪、嫉妒，自讚毀他，當墮三惡
趣中，無量千歲受諸劇苦！受劇苦已，從彼命終，來生人間，作牛、
馬、駝、驢，恆被鞭撻，饑渴逼惱，又常負重隨路而行。或得為人，
生居下賤，作人奴婢，受他驅役，恆不自在。若昔人中曾聞世尊藥師
琉璃光如來名號，由此善因，今復憶念，至心歸依。以佛神力，眾苦
解脫，諸根聰利，智慧多聞，恆求勝法，常遇善友，永斷魔罣，破無
明殼，竭煩惱河，解脫一切生老病死憂愁苦惱」。

ดูก่อนมัญชุศรี หากหมู่สัตว์ทั้งหลายผู้มัจฉริยะตระหนี่และโลภมาก อิจฉาและริษยา
สรรเสริญตนเองกล่าวร้ายผู้อื่น ฟังตักลุ่มบายภูมิสาม^{๒๔} รับโทษทัณฑ์กรรมนานนับหลายพันปีหา
ประมาณมิได้ เมื่อรับโทษนั้นและสิ้นชีพจากภูมินั้นแล้ว จึงมากำเนิดยังโลกมนุษย์ เป็นโค ม้า
อูฐ ลา ถูกโบยตีด้วยแส้เป็นเนืองนิจ ทุกข์ทรมานเพราะหิวกระหาย ต้องบรรทุกสิ่งของหนัก
ตามหนทางอยู่สม่ำเสมอ ฝันได้กำเนิดเป็นมนุษย์ จักเกิดในครอบครัวยากจน เป็นทาสทาสี
ถูกผู้อื่นหยามเหยียด มิได้รับอิสริภาพ หากในสมัยที่เป็นมนุษย์นั้น ได้เคยสดับพระนามพระ
โลกนาถเจ้าโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตแล้วไซ้ ด้วยกุศลเหตุประการนี้ จักยังให้ระลึกถึง
พระองค์ได้อีก แล้วน้อมมาเป็นสรณะด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจ อาศัยพระพุทธานุภาพนั้นแล
ยังให้หลุดพ้นจากสรรพทุกข์ทั้งหมด มีพีชะเป็นผู้เฉลียวฉลาด มากด้วยปัญญาญาณและพหุสูต
ไม่มุ่งวิชยธรรมอันประเสริฐอยู่เป็นนิจ ประสบกัลยาณมิตรอยู่เสมอ ตัดบ่วงแห่งมารให้ขาดสิ้น
ทำลายเปลือกแห่งอวิชา ยังกิเลสสาครให้เหือดแห้ง แล้วหลุดพ้นจากทุกขเวทนา ความ
โศกาครุแห่งชาติ ชรา โรคาและมรณะทั้งปวง

「復次、曼殊利室！若諸有情好喜乖離，更相鬥訟，惱亂自他，
以身語意，造作增長種種惡業，展轉常為不饒益事，互相謀害。告召
山林樹塚等神；殺諸眾生，取其血肉祭祀藥叉、羅刹婆等；書怨人
名，作其形像，以惡咒術而咒詛之；厭魅盡道，咒起屍鬼，令斷彼
命，及壞其身。是諸有情，若得聞此藥師琉璃光如來名號，彼諸惡事

^{๒๔} มี นรภูมิ เปรตภูมิ เตรัจจานภูมิ

悉不能害，一切展轉皆起慈心，利益安樂，無損惱意及嫌恨心，各各歡悅，於自所受生於喜足，不相侵凌互為饒益」。

ดูก่อนมัญชุศรี หากหมุ่สัตว์นิยมวิวาทะ ต้องพิพากษาในชั้นศาล ยังให้ตนเองและผู้อื่นเป็นทุกข์หาความสงบมิได้ ด้วยเพราะกาย วาจาและใจที่กระทำอกุศลกรรมนานาอย่างยิ่งไม่รู้หยุด ยิ่งกระทำให้สิ่งมียังประโยชน์มากขึ้น ทำร้ายแก่กัน เรียกญาติแห่งวนาวาส สิงขร สุสานมาสังหาร สรรพสัตว์ต่างๆ ใช้โลหิตและมังสาณันสังเวยกัษ รากษส ชีตเขียนชื่อและทำรูปรอยคัศรู ใช้ อาคมชั่วร้ายและไสยเวทย์อาถรรพ์ ใช้คาถาเรียกญาติผีจากซากศพ เพื่อปหารชีวิตฤททำลาย ร่างกายผู้อื่น หมุ่สัตว์ทั้งหลายนี้ หากได้สดับพระนามของพระโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต เจ้าแล้วไซ้ สิ่งอกุศลที่กระทำทั้งปวงนั้นจักมีอจบันดาลโทษภัย ต่างจะยังเกิดมีเมตตาคจิต ก่อเกิดคุณประโยชน์และผาสุก มิเกิดจิตอาฆาตและพยาบาท ต่างจักยินดีพอใจในสิ่งที่เกิดแต่ตนเองอย่างทั่วพร้อม มิข่มเหงแก่กัน แต่ร่วมกันยังประโยชน์ให้เกิดขึ้น

「復次、曼殊室利！若有四眾：苾芻、苾芻尼、鄔波索迦、鄔波斯迦，及餘淨信善男子、善女人等，有能受持八分齋戒，或經一年、或復三月受持學處，以此善根，願生西方極樂世界無量壽佛所聽聞正法而未定者，若聞世尊藥師琉璃光如來名號，臨命終時，有八大菩薩，其名曰：文殊師利菩薩，觀世音菩薩，得大勢菩薩，無盡意菩薩，寶檀華菩薩，藥王菩薩，藥上菩薩，彌勒菩薩。是八大菩薩乘空而來，示其道路，即於彼界種種雜色眾寶華中，自然化生」。

ดูก่อนมัญชุศรี หากบริษัท ๔ มีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา และกุลบุตร กุลธิดาต่างๆ ที่มีศรัทธาจิต สามารถสมาทานแลธำรงไว้ซึ่งอุโบสถศีล^{๒๕} เป็นเวลา ๑ ปี ฤทสมาทานธำรง ลิกขาบทอยู่เป็นเพลา ๓ เดือน ด้วยจักอาศัยกุศลมูลนี้ ไปอุปบัติยังสุชาวดีโลกธาตุเบื่องประจิม ทิศ แห่งพระอมิตายุสพุทธะ^{๒๖} เมื่อได้สดับพระธรรมแล้วยังมีตั้งมั่น หากได้สดับยลยินพระนาม พระโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตแล้วไซ้ เมื่อกาลมรณะมาถึง จักมีมหาโพธิสัตว์ ๘ องค์ นามว่า มัญชุศรีโพธิสัตว์ ๑ อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ๑ มหาสถามปราชิตโพธิสัตว์ ๑ อักษยมติ โพธิสัตว์ ๑ ทานรัตนศรีโพธิสัตว์ ๑ โภชชยราชโพธิสัตว์ ๑ โภชชยสมุทตโพธิสัตว์ ๑

^{๒๕} ศีล ๘ ข้อ มี ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ ๓) เว้นจากการเสพงาม ๔) เว้นจากการพูดเท็จ ๕) เว้นจากการดื่มน้ำเมา ๖) เว้นจากการตัด ทรงดอกไม้และลูบไล้ด้วยของหอม ๗) เว้นจากการนั่งนอนในที่หนึ่งนอนสูงใหญ่ ๘) เว้นจากการบริโภคอาหารในยามวิกาล

^{๒๖} แปลว่าพระพุทธเจ้าผู้มีอายุยืนยาวไม่มีประมาณ พระนามหนึ่งของพระอมิตาภะพุทธเจ้า

เมตไตรยโพธิสัตว์^๑ อันโพธิสัตว์ทั้ง ๘ นี้จะดำเนินมาแต่้นภากาศ แล้วนำทางผู้ขึ้นไปอุบัติยังท่ามกลางรัตนมาลีหลากสีในโลกธาตุแห่งนั้น^{๒๗} แล้วกำเนิดโดยอุปปาติกวิธี^{๒๘}

「或有因此，生於天上，雖生天上，而本善根，亦未窮盡，不復更生諸餘惡趣。天上壽盡，還生人間，或為輪王，統攝四洲，威德自在，安立無量百千有情於十善道；或生刹帝利、婆羅門、居士大家，多饒財寶，倉庫盈溢，形相端嚴，眷屬具足，聰明智慧，勇健威猛，如大力士。若是女人，得聞世尊藥師琉璃光如來名號，至心受持，於後不復更受女身」。

ฤด้วยเหตุนี้^{๒๙} จักยังให้กำเนิดบนเทวโลก แม้นได้กำเนิดยังเทวโลกก็ตาม กุศลมูลนี้ก็ยังมีสูญสิ้น มิต้องไปกำเนิดยังอบายภูมิอื่นๆ เมื่ออายุขัยบนเทวโลกสิ้นแล้ว จักทวนกลับมากำเนิดยังโลกมนุษย์ บ้างเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ปกครองไปทั่วจตุรทวีป^{๓๐} มีอิสราณภาพไพศาล ยังให้หมู่สัตว์จำนวนอนันตระร้อยพันได้ตั้งอยู่ในทศกุศลมรรค^{๓๑} บ้างถือกำเนิดเป็นกษัตริย์ พราหมณ์ บัณฑิตผู้มากด้วยรัตนสมบัติ จักมีโกศาคารที่เต็มเปี่ยม มีรูปลักษณะสง่างาม บริวารพวงวาบริบูรณ์ มีปัญญาญาณเฉลียวฉลาด วีรภาพหาญกล้า ดุจมหาพลเทพ หากสตรีได้สดับพระนามของพระโลกนาถเจ้าโภชชัยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต แล้วน้อมรับยึดถือด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจแล้วไซ้ ภายหลังจักมีต้องมีกายแห่งสตรีอีก

「復次、曼殊室利！彼藥師琉璃光如來得菩提時，由本願力，觀諸有情，遇眾病苦瘦癯、乾消、黃熱等病；或被厭魅、蠱毒所中；或復短命，或時橫死；欲令是等病苦消除所求願滿」。

คู่ก่อนมัญชุศรี เมื่อสมัยที่พระโภชชัยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้าพระองค์นั้นทรงบรรลุพระอภิสิทธิ์โพธิญาณแล้ว ด้วยกำลังของมูลบนิธานเมื่อกาลก่อน ยังให้พิจารณาในหมู่สัตว์ทั้ง

^{๒๗} มีนัยยะว่าจะได้ไปอุบัติยังสุชาวดีโลกธาตุ และศุทธิไวฑูรย์ได้ตามปรารถนา เพราะโลกธาตุทั้ง ๒ แห่งนี้มีคุณลักษณะเหมือนกันทุกประการ

^{๒๘} เกิดแบบผุดขึ้น ได้แก่กำเนิดพรหม เทวดาและสัตว์นรกเป็นต้น ซึ่งเกิดผุดขึ้นแบบทันใด ก็ใหญ่โตเป็นวิญญูชนทันที มิต้องเป็นทารกแล้วเจริญเติบโตอย่างกำเนิดแบบอื่น เมื่อสิ้นอายุขัยก็หายวับไปไม่ทิ้งซากไว้

^{๒๙} เหตุนี้ คือเหตุแห่งการภาวนาพระนามของพระโภชชัยคุรุพุทธเจ้า หากมีศรัทธาหรือมีกุศลปัจจัยไม่เพียงพอให้ไปกำเนิดยังพุทธเกษตร ก็จักไม่ตกอบายภูมิ และไปกำเนิดบนเทวโลกแทน

^{๓๐} ทวีปทั้ง ๔ ทางคติพุทธศาสนา มี ๑) **ชมพูทวีป** อยู่ทางทิศใต้ของเขาสุมเมรุ ๒) **บูรทวีป** อยู่ทางทิศตะวันออกของเขาสุมเมรุ ๓) **อมรโคยานทวีป** อยู่ทางตะวันตกของเขาสุมเมรุ ๔) **อุตตรทวีป** อยู่ทางทิศเหนือของเขาสุมเมรุ หรือคือดินแดนที่แผ่กว้างออกไปจรดแผ่นดิน แผ่นน้ำทั้งสี่ทิศ

^{๓๑} **ความดี ๑๐ อย่าง** แบ่งเป็น **ความดีทางกาย ๓** มี ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒) เว้นจากการลักทรัพย์ ๓) เว้นจากการผิดในกาม **ความดีทางวาจา ๔** มี ๑) เว้นจากการพูดเท็จ ๒) เว้นจากการพูดคำหยาบ ๓) เว้นจากการพูดส่อเสียด ๔) เว้นจากการพูดเพื่อเจ้อประโยชน์ และ **ความดีทางใจ ๓** มี ๑) เว้นจากการโลภของผู้อื่น ๒) เว้นจากการพยาบาท ๓) เว้นจากการแค้นผิด ๑๔

ปวง แล้วทรงประจักษ์ในความทุกข์ทรมานต่างๆ จากโรคาพาธมี ความซุบซอมซิดเซียว นิ้วมือ
เท่างอหงิก **ใช้เหลือง**^{๓๒} บ้างต้องคุณไสยอาถรรพ์ร้าย บ้างมีอายุสั้น บ้างมรณะก่อนเวลาอัน
ควร^{๓๓} จึงมีพุทธประสงค์จักยังให้โรคาพาธต่างๆสิ้นไป ยังปณิธานทั้งปวงได้สมมโนรถ

「時彼世尊，入三摩地，名曰除滅一切眾生苦惱。既入定已，於肉
髻中出大光明，光中演說，大陀羅尼曰：『

ครั้นแล้ว พระโลกนาถเจ้าพระองค์นั้นจึงทรงเจริญสมาธินามว่า **สรวสต์ตวทุกข
ภินทนา**^{๓๔} แลเมื่อเข้าสู่สมาธิแล้ว **พระพุทธอุษณีย์**^{๓๕} ได้บังเกิดมหารัศมีโอภาสสว่างไสว ใน
ระหว่างรัศมีนั้นแลได้ตรัสมหาธาธาณีนีว่า...

那謨薄伽筏帝，禪殺社窣嚧，薛琉璃鉢刺婆喝囉闍也，怛陀揭多
耶，阿羅訶帝，三藐三勃陀耶。怛姪陀：唵，鞞殺逝，鞞殺逝，鞞殺
社，三沒揭帝娑訶』」。

นโม ภควเต ไภษชย ครุ ไวยูรย ปรภา ราชาย ตถาคตาย อรหเต สมยถ สมพุทฺธาย
ตฺถยถา โอม ไภษชเย ไภษชเย ไภษชย สมฺทุกเต สุวาหา

爾時、光中說此咒已，大地震動，放大光明，一切眾生病苦皆除，
受安隱樂。

เมื่อเพลาทที่ตรัสมนตรานี้หว่างรัศมีอันโอภาสแล้ว มหาปฐพีตลก็กัมปนาทสั่นไหว บังเกิด
เป็นมหารัศมีรุ่งเรืองไปทั่ว บรรดาโรคาพาธของหมู่สัตว์ทั้งปวงได้สูญสิ้น ได้รับความผาสุก
สวัสดีโดยทั่วกัน

「曼殊室利！若見男子、女人有病苦者，應當一心，為彼病人，
常清淨澡漱，或食、或藥、或無蟲水、咒一百八遍，與彼服食，所有

^{๓๒} โรคติดต่อร้ายแรงชนิดหนึ่ง เกิดจากเชื้อไวรัส มีเย็บเป็นพาหะ ผู้ป่วยมักมีอาการเวียนและปวดศีรษะ คลื่นเหียน อาเจียน และปวดหลัง ไข้ขึ้นสูงอย่าง
รวดเร็ว ซึบจรเต้นช้าลง ผิวและตาเหลือง อาจมีอันตรายถึงแก่ชีวิตภายใน ๖-๗ วัน

^{๓๓} ตามศัพท์คือ **อกาลมรณะ** คือ ตายโหง, ตายร้าย

^{๓๔} คือ สมาธิที่ทำลายความทุกข์ของสรรพสัตว์

^{๓๕} หรือ อุณทิสในบาลี หมายถึงกรอบหน้าพระพักตร์, ก้อนพระมิ่งสะหน้าพระเศียร ซึ่งเป็นอาการหนึ่งในอาการ ๓๒ ของพระพุทธเจ้า โดยมากทำเป็น
เปลวเพลิง แสดงถึงพระปัญญาอันรุ่งโรจน์ ประติมากรรมฝ่ายมหายาน บางแห่งทำเป็นก้อนพระมิ่งสะออกซึ้นมาเหนือพระนลาตขึ้นไปเล็กน้อย ๑๕

病苦悉皆消滅。若有所求，志心念誦，皆得如是無病延年；命終之後，生彼世界，得不退轉，乃至菩提。

ดูก่อนมัจจุครี หากพบชาย หญิงผู้มีทุกข์จากโรค ฟังมีจิตแน่วแน่ให้ผู้ป่วยใช้น้ำชำระร่างกายให้สะอาดอยู่เป็นนิจ นำอาหาร โอสถ หรือน้ำที่ปราศจากสิ่งสกปรก เสกด้วยคาถานี้ ๑๐๘ จบ พร้อมกับบอกรณและอาหารนั้น บรรดาทุกข์แห่งโรคก็จักดับสิ้นไป หากปรารถนาสิ่งใด แล้วภาวนาสายด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจแล้วไซ้ ย่อมบรรลุได้ตามประสงค์ทุกประการ จักเป็นผู้ไร้โรคพาธเบียดเบียน อายุสิริวัฒนา เมื่อสิ้นอายุขัยแล้วในภายหลัง จักไปอุบัติยังคฤหาสน์วิเวกอุทยานแห่งนั้น มิเสื่อมถอยย้อนกลับตราบจนถึงพระโพธิญาณ

是故曼殊室利！若有男子、女人，於彼藥師琉璃光如來，至心殷重，恭敬供養者，常持此咒，勿令廢忘」。

ด้วยเหตุนี้ มัจจุครี หากมีชาย หญิงผู้ถวายสักการะและนอบน้อมพระโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น ด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจแล้วไซ้ ก็พึงยึดมั่นในธารณีนี้อย่าให้เสื่อมถอยเสียหายเถิด

「復次、曼殊室利！若有淨信男子女人，得聞藥師琉璃光如來應正等覺所有名號，聞已誦持。晨嚼齒木，澡漱清淨，以諸香花，燒香、塗香，作眾伎樂，供養形象。於此經典，若自書，若教人書，一心受持，聽聞其義。於彼法師，應修供養：一切所有資身之具，悉皆施與，勿令乏少。如是便蒙諸佛護念，所求願滿，乃至菩提」。

ดูก่อนมัจจุครี หากมีกุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาบริสุทธิ์^{๓๖} เมื่อได้สดับพระนามต่างๆ ของพระโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต ผู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธะ เมื่อสดับแล้วก็ยึดมั่นภาวนา ยามอรุณรุ่งฟังขบเคี้ยวทนต์กาชฐี^{๓๗} ชำระกายาให้สะอาด แล้วนำมวลบุปผชาติมีกลิ่นหอม ร่ำสุคนธ์ (ประพรม) น้ำหอม บรรเลงมวลสังคีต เพื่อสักการะต่อพระพุทธปฏิมา อันพระธรรมสูตรปกรณ์นี้ หากตนเองได้ขีดเขียน หากสอนผู้อื่นให้ขีดเขียน ได้น้อมรับปฏิบัติด้วยเอกจิต เมื่อสดับฟังอรรถแห่งพระสูตรนี้แล้ว ได้ถวายกับปิยภัณฑ์อันจำเป็นสำหรับกาย เป็นทานต่อพระธรรมอาจารย์ผู้สั่งสอนธรรมนั้นมิให้ขาดแคลนแล้วไซ้ เช่นนี้ จักยังให้พระพุทธรูปเจ้าทั้งปวงตามระลึกคุณแล ยังปณิธานทั้งปวงให้สมบูรณ์พร้อม ตราบจนถึงพระโพธิญาณ

^{๓๖} คือ ผู้ศรัทธาด้วยปัญญา พิจารณาถึงคุณประโยชน์อย่างมีสงสัยเคลือบแคลง มิเป็นผู้มีศรัทธาไม่บริสุทธิ์ เพราะอวิชชา ลุ่มหลงมกมาย

^{๓๗} คือ ไม่ใช่เคี้ยวเพื่อทำความสะอาดฟัน

爾時、曼殊室利童子白佛言：「世尊！我當誓於像法轉時，以種種方便，令諸淨信善男子、善女人等，得聞世尊藥師琉璃光如來名號，乃至睡中亦以佛名覺悟其耳。

สมัยนั้น พระมัญชุศรี कुमारภูตะทูลพระองค์ว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า ข้าพระองค์ขอ ปฏิญาณว่าเมื่อเวลาที่พระสังฆกรรมเสื่อมถอยนั้น ข้าพระองค์จักใช้อุปายโกศลนานาประการ เพื่อยังให้กุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาบริสุทธิ ได้สดับยลยินพระนามแห่งพระโลกนาถเจ้า ไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต แม้นในยามนิทราที่จกักรู้สึกว่าได้ยินพระพุทธานาม

世尊！若於此經受持讀誦。或復為他演說開示；若自書、若教人書；恭敬尊重，以種種華香、塗香、末香、燒香、花鬘、瓔珞、幡蓋、伎樂，而為供養；以五色綵，作囊盛之；掃灑淨處，敷設高座，而用安處。爾時、四大天王與其眷屬，及餘無量百千天眾，皆詣其所，供養守護。

ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า หากปฏิบัติยึดถือ อ่านท่องสาธยายในพระธรรมสูตรนี้ ฤประกาศสั่งสอนแก่บุคคลอื่น หากได้จารึกด้วยตนเอง ฤสอนให้ผู้อื่นจารึก มีการเคารพนอบน้อมอย่างที่สุด บูชาด้วยมาลีที่มีกลิ่นหอม น้ำหอม ผงหอม ร่ำสุคนธ์ พวงมาลา สายสร้อยเกยูระ ธวัชฉัตรธง เครื่องดุริยางค์ดนตรีนานาชนิด ใช้ผ้าเบญจรงค์บรรจุพระสูตรนี้ แล้วประดิษฐานไว้ยังที่บริสุทธิ บนอาสนะที่ยกสูงแล้วไซ้ ในเพลานั้น จตุเทวราชพร้อมเทวบริษัท และเทวนิกรอื่นจำนวนอนันตระร้อยพัน จักมายังสถานที่แห่งนั้น เพื่อถวายสักการะและอารักขา

世尊！若此經寶流行之處，有能受持，以彼世尊藥師琉璃光如來本願功德，及聞名號，當知是處無復橫死；亦復不為諸惡鬼神奪其精氣，設已奪者，還得如故，身心安樂」。

ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า หากพระสูตรที่มีค่าดุจรัตนะนี้ได้แผ่กระจายไปยังสถานใด แล้วสามารถน้อมปฏิบัติตามความดีงามในมูลปณิธาน และได้สดับพระนามของพระโลกนาถเจ้า ไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตแล้วไซ้ ฟังทราบเถิดว่าสถานแห่งนั้นจะไม่มีภยันตรายก่อนเวลาอันควรอีกต่อไป แลจักไม่มีปีศาจร้ายทั้งปวงที่ฉุดคร่าดวงวิญญาณนั้นอีก ผู้ที่ถูกฉุดคร่าไปแล้วย่อมหวนกลับคืนมาได้ดังเหตุนี้ กายแลใจจึงสุขสานติ

佛告曼殊室利：「如是！如是！如汝所說。曼殊室利！若有淨信善男子、善女人等，欲供養彼世尊藥師琉璃光如來者，應先造立彼佛形像，敷清淨座而安處之。散種種花，燒種種香，以種種幢幡莊嚴其處。七日七夜，受八分齋戒，食清淨食，洗浴香潔，著清淨衣，應生無垢濁心，無怒害心，於一切有情起利益安樂，慈、悲、喜、捨平等之心，鼓樂歌讚，右遶佛像。復應念彼如來本願功德，讀誦此經，思惟其義，演說開示。隨所樂求，一切皆遂：求長壽，得長壽，求富饒，得富饒，求官位得官位，求男女得男女」。

ครั้งนั้น พระพุทธองค์รับสั่งกับพระมัญชุศรีว่า เป็นเช่นนั้นๆ ดังที่เธอได้กล่าว มัญชุศรี หากมีกุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาบริสุทธิ์ บรรณาจักถวายสักการะพระโลกนาถเจ้าโภษะชยคุรุ ไวยุทธยประภาตภาคพระองค์นั้น พึงสร้างรูปปฏิมาของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นขึ้นก่อน จัดเตรียมสถานที่บริสุทธิ์เพื่อประดิษฐาน แล้วโปรยบุปผชาตินานาพรรณ ร่ำสัจจชาตินานาชนิด ประดับสถานอลังการด้วยธงฉัตรนานาประการ เป็นเพลลา ๗ ทิวาแลราตรีให้สมาทาน อุโบสถศีล บริโภคอาหารบริสุทธิ์^{๓๘} ชำระกายให้หอม(เพราะความ)สะอาด สวมใส่อาภรณ์ที่ใหม่และสะอาด พึงเกิดจิตมิเคลือบย้อมแปดเปื้อน^{๓๙} จิตมิอาฆาตพยาบาท เกิดจิตที่ยังประโยชน์ต่อหมู่สัตว์ทั้งปวง จิตเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาเสมอกัน แล้วบรรเลงดนตรี สรรเสริญ เวียนประทักษิณรอบพุทธปฏิมา พึงระลึกถึงความดีงามแห่งมูลปณิธานของพระตภาคเจ้าพระองค์นั้น แล้วสังวธยายพระสูตรนี้ โดยตริกตรองอรรถแห่งพระสูตร แล้วประกาศสั่งสอน เมื่อปรารถนาสิ่งใด ย่อมสมปรารถนาทุกประการ หากต้องการอายุยืนยาว ย่อมได้อายุยืนยาว ต้องการความมั่งคั่ง ย่อมได้ความมั่งคั่ง ต้องการบรรดาศักดิ์ ย่อมได้บรรดาศักดิ์ ต้องการชายหญิง ย่อมได้ชายหญิงสมตามมโนจิณดี

「若復有人，忽得惡夢，見諸惡相；或怪鳥來集；或於住處百怪出現。此人若以眾妙資具，恭敬供養彼世尊藥師琉璃光如來者，惡夢、惡相諸不吉祥，皆悉隱沒，不能為患。或有水、火、刀、毒、懸險、惡象、師子、虎、狼、熊、羆、毒蛇、惡獸、蜈蚣、蚰蜒、蚊、虻等佈；若能至心憶念彼佛，恭敬供養，一切怖畏皆得解脫。若他國侵擾，盜賊反亂，憶念恭敬彼如來者，亦皆解脫」。

^{๓๘} หมายถึง อาหารที่ไม่มีเลือดเนื้อสรรพสัตว์อื่นเจือปน, อาหารเจ

^{๓๙} คือ จิตศรัทธาแท้จริง ไม่เคลือบย้อมด้วยความสงสัย, จิตอกุศล

หากมีผู้นิทรแล้วนิมิตร้าย ได้พบลักษณะชั่วร้ายทั้งปวง บ้างมีวิหคประหลาดมา ประชุมรวมกลุ่มกัน บ้างเกิดอาเภทแปลกประหลาดในเคหสถาน บุคคลนี้หากนำบรรดาเครื่อง ลักการะชั้นเลิศ มาน้อมถวายพระโลกนาถเจ้าโภษะชัยคุรุไวฑูรยประภาตภาคพระองค์นั้นแล้ว ไชรั สุบินร้ายและทุรลักษณ์อัปมงคลทั้งปวง จักมิปรากฏ มีอาจให้โทษภัย บ้างมีความหวั่นกลัว (ภัยจาก)อุทก อัคคี ศาตราวุธ โอสถพิษ ภัยประหลาด คชสารดุ สิ่งท พยัคฆ์ สุนัขป่า หมี อสรพิษ แมลงป่อง ตะขาบ **แมงคาเรือง**^{๔๐} ยุง แมลงและเหลือบ หากสามารถน้อมระลึกถึง และถวายสักการะต่อพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นด้วยความเป็นที่สุุดแห่งใจแล้วไชรั ก็จักหลุดพ้น จากสรรพอันตรายได้ หากมีประเทศอื่นมารุกราน กรรโชกแย่งชิง เมื่อได้น้อมระลึกและถวาย ความเคารพต่อพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นแล้วไชรั ก็จักหลุดพ้นได้เช่นกัน

「復次、曼殊室利！若有淨信善男子、善女人等，乃至盡形不事 餘天，唯當一心，歸佛法僧，受持禁戒：若五戒、十戒，菩薩四百 戒、苾芻二百五十戒，苾芻尼五百戒。於所受中或有毀犯，怖墮惡 趣，若能專念彼佛名號，恭敬供養者，必定不受三惡趣生。

ดูก่อนมีอุษุศรี หากกุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาบริสุทธิ์ ตลอดชีวิตมิได้ข้องเกี่ยวกับเทพ เจ้าอื่นใด มีเอกจิตเป็นหนึ่งต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัสมาทานศีลสังวร อันมีศีล ๕ ศีล ๑๐ โพธิสัตว์ศีล ๔๐๐ **ภิกษุศีล ๒๕๐** ^{๔๑}ภิกษุณีศีล ๕๐๐ หากได้ละเมิดศีลเหล่านั้น แล้ว หวั่นเกรงจักตกสู่อบายภูมิ หากสามารถตั้งจิตระลึกถึงพระนามของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น แล้วถวายความเคารพสักการะแล้วไชรั ย่อมมิต้องอุปติยังอบายภูมิทั้ง ๓ อย่างแน่นอน

或有女人，臨當產時，受於極苦；若能志心稱名禮讚，恭敬供養 彼如來者，眾苦皆除。所生之子，身分具足，形色端正，見者歡喜， 利根聰明，安隱少病，無有非人，奪其精氣」。

ภุมิอิสตรีผู้ใกล้คลอด ได้รับทุกขเวทนาเป็นที่สุุด หากสามารถสรรเสริญพระนาม ถวาย ความเคารพแลสักการะพระตภาคเจ้าพระองค์นั้น ด้วยความเป็นที่สุุดแห่งใจแล้วไชรั สรรพ ทุกข์ทั้งปวงจักมลายสิ้น บุตรที่ถือกำเนิดจะมีองคภาพบริบูรณ์ รูปลักษณ์สง่างาม เป็นที่ยินดี แก่ผู้ได้ประสพ เฉลียวฉลาด เป็นสุขและมีโรคน้อย ปราศจากอมนุษย์ใดมาช่วงชิงดวงวิญญาณ ไปได้

^{๔๐} สัตว์ชนิดหนึ่งมีขา ๑๕ คู่ ตัวยาวประมาณ ๑ นิ้ว

^{๔๑} ภิกษุศีลของมหายานมี ๒๕๐ ข้อ จำแนกเป็นปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ อนินย ๒ นิสลัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐ ปาจิตตีย์ ๙๐ (เถรวาทมี ๙๒) ปาฏิ เทศนีย์ ๔ เสดิยะ ๑๐๐ (เถรวาทมี ๗๕) และอธิกรณ์สมณะ ๗

爾時、世尊告阿難言：「如我稱揚彼世尊藥師琉璃光如來所有功德，此是諸佛甚深行處，難可解了，汝為信不？」

ครั้งนั้น พระโลกนาถเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า ดั่งที่ตถาคตได้พรรณนาถึงพระคุณธรรมบารมีของพระโลกนาถเจ้าโภชชัยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น อันเป็นจรียาวัตรที่คัมภีรภาพแบบคายของพระพุทธเจ้าทั้งปวงที่เข้าใจได้ยากอยู่เช่นนี้ เธอมีความศรัทธาเชื่อมั่นหรือไม่

阿難白言：「大德世尊！我於如來所說契經不生疑惑，所以者何？一切如來身語意業無不清淨。世尊！此日月輪可令墮落，妙高山王可使傾動，諸佛所言無有異也」。

พระอานนท์เถรเจ้าทูลว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า ข้าพระองค์มิบังเกิดวิจิติจิตต่อพระธรรมคัมภีร์ทั้งปวงที่พระตถาคตเจ้าตรัสแสดงแล้ว ข้อนั้นเพราะเหตุดังฤ เพราะกายกรรม วชิรกรรมและมโนกรรมของพระตถาคตทั้งปวงบริสุทธิ์ ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า อันดวงสุริยันและจันทราอาจยังให้ตกลงได้ สุเมรุคิรีราอาจยังให้พลิกคว่ำ แต่พระวณะแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวงมิอาจเปลี่ยนแปลง

「世尊！有諸眾生，信根不具，聞說諸佛甚深行處，作是思惟：云何但念藥師琉璃光如來一佛名號，便獲爾所功德勝利？由此不信，還生誹謗。彼於長夜失大利樂，墮諸惡趣，流轉無窮！」

ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า มีบรรดาสรรพสัตว์ที่อินทรีย์คือศรัทธาไม่สมบูรณ์ เมื่อได้สดับจรียาวัตรที่คัมภีรภาพของพระพุทธเจ้าทั้งปวงแล้ว ย่อมจักมีมโนสึการเช่นนี้ว่า “เพียงได้ระลึกถึงพระพุทธานามของพระโภชชัยคุรุพุทธเจ้าพระองค์เดียว จักได้รับกุศลานิสงคฺวีเศษปานฉะนี้เลยหรือกระไร” ด้วยเหตุแห่งการไม่ศรัทธา นี้ ยังให้เกิดการว่าร้าย บุคคลนั้นในยามค้ำคั้นย่อมพลาดสูญประโยชน์สุขมหาศาล^{๒๐} แล้วตกสู่อบายภูมิทั้งปวง เวียนว่ายอยู่มีจบสิ้น

佛告阿難：「是諸有情若聞世尊藥師琉璃光如來名號，至心受持，不生疑惑，墮惡趣者無有是處」。

^{๒๐} ประโยคนี้เปรียบได้ว่า สังสารวัฏนี้ คือยามค้ำคั้นที่มีตมิต จะมีก็แต่แสงสว่างแห่งดวงจันทร์ คือพระพุทธธรรมที่ส่องแสงนำทาง

พระพุทธองค์รับสั่งต่อพระอานนท์ว่า หมู่สัตว์ทั้งหลายหากสตั๋นยลนพระนามของ พระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต แล้วน้อมรับปฏิบัติด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจ โดยมีเกิดวิจิตรกิจจาเคลือบแคลง แล้วยังตกสู่อบายภูมิอีกย่อมเป็นไปไม่ได้ในสถานนี้

「阿難！此是諸佛甚深所行，難可信解；汝今能受，當知皆是如來威力。

ดูก่อนอานนท์ นี่คือพระจริยาวัตรที่คัมภีร์ภาพแบบคายของพระพุทธเจ้าทั้งปวง อัน หยั้งใจเชื่อได้ยาก การที่เธอสามารถน้อมรับได้นี้ พึงทราบเถิดว่าล้วนคือพลาณภาพแห่ง พระตถาคตเจ้าบันดาลให้เป็นไป

阿難！一切聲聞、獨覺，及未登地諸菩薩等，皆悉不能如實信解，唯除一生所繫菩薩。

อานนท์ บรรดาสาวก ปัจเจกโพธิ และโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้ยังมีบรรลู่ถึงโพธิสัตว์ภูมิ ล้วนมิสามารถศรัทธาได้อย่างแท้จริง เว้นแต่เอกชาติปฏิพัทธ์โพธิสัตว์เท่านั้น(ที่จักศรัทธา ได้อย่างแท้จริง)

阿難！人身難得；於三寶中，信敬尊重，亦難可得聞世尊藥師琉璃光如來名號，復難於是」。

อานนท์ เป็นการยากที่จะมีกายแห่งมนุษย์ และมีศรัทธามั่นในพระรัตนตรัย แต่การ ได้สดับพระนามแห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตนั้นเป็นเรื่องที่ยากยิ่ง กว่า

「阿難！彼藥師琉璃光如來，無量菩薩行，無量善巧方便，無量廣大願；我若一劫，若一劫餘而廣說者，劫可速盡，彼佛行願，善巧方便無有盡也！」

อานนท์ พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น ทรงบำเพ็ญโพธิสัตว์จริยา จำนวนประมาณมิได้ ทรงใช้อุปายโกศลที่ชาญฉลาดจำนวนประมาณมิได้(ในการช่วยเหลือ สรรพสัตว์) ทรงมีมหาปณิธานที่ไพบูลย์จำนวนประมาณมิได้ หากตถาคตจักกล่าววิภาษาให้ กว้างขวางออกไปเป็นเวลา ๑ กัลป์ หรือแม้ในกัลป์อื่นๆ ด้วยแล้วไซ้ กัลป์นั้นแลจะสิ้นไป อย่างรวดเร็ว แต่ทว่าพระจริยาปณิธาน และพระอุปายโกศลของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นจัก พรรณนาได้มีรู้หมดสิ้นเลย

๒๑

爾時、眾中，有一菩薩摩訶薩，名曰救脫，即從座起，偏袒一肩，右膝著地，曲躬合掌而白佛言：「大德世尊！像法轉時，有諸眾生為種種患之所困厄，長病羸瘦，不能飲食，喉唇乾燥，見諸方暗，死相現前，父母、親屬、朋友、知識啼泣圍繞；然彼自身臥在本處，見琰魔使，引其神識至於琰魔法王之前。然諸有情，有俱生神，隨其所作若罪若福，皆具書之，盡持授與琰魔法王。

สมัยครั้งนั้นแล ณ ท่ามกลางมหาชน ยังมีพระโพธิสัตว์มหาสัตว์พระองค์หนึ่งนามว่า **อนุเคราะห์วิมุติ** ได้ลุกขึ้นจากอาสนะ ลดผ้าลงข้างหนึ่ง คุกขานูเบื้องขวาลงกับพื้นดิน ประณมกร แล้วทูลพระพุทธรองค์ว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า เมื่อเวลาที่พระสัทธรรมเลื่อมถอย จักมีสรรพสัตว์ได้รับทุกข์ทรมานนานัปการ มากด้วยโรคชอุ่มอ่อนแอ มิสามารถดื่มกินอาหารได้ ลำคอแห้งเหือด มองไปทิศใดให้พบแต่ความมืดมิด อันเป็นมรณลักษณะที่มาปรากฏยังเบื้องหน้า บิดามารดา ญาติพงษา มิตรสหาย กัลยาณมิตรต่างรำไห้อยู่รอบกาย ในสถานที่ กายแห่งตนนอนอยู่นั้นแล จักพบยมชุตนำพาวิญญูณไปยังเบื้องหน้า **พญายมราชผู้ทรงธรรม** ^{๔๓} อันหมู่สัตว์ทั้งปวง ผู้มีวิญญูณเกิดขึ้นแล้ว จักกระทำให้สิ่งใดมีว่าบาปหรือคุณนั้น ล้วนถูกบันทึกไว้โดยพญายมราชผู้ทรงธรรมทั้งสิ้น

爾時、彼王推問其人，計算所作，隨其罪福而處斷之。時彼病人，親屬、知識，若能為彼歸依世尊藥師琉璃光如來，請諸眾僧，轉讀此經，然七層之燈，懸五色續命神幡，或有是處彼識得還，如在夢中明了自見。或經七日，或二十一日，或三十五日，或四十九日，彼識還時，如從夢覺，皆自憶知善不善業所得果報；由自證見業果報故，乃至命難，亦不造作諸惡之業。是故淨信善男子善女人等，皆應受持藥師琉璃光如來名號，隨力所能，恭敬供養」。

ครั้งแล้ว ยมธรรมราชาจักตรัสถามผู้นั้น แล้วคำนวณผลแห่งบาปและบุญตามที่กระทำมา แล้วจึงตัดสินตามนั้น ในเพลานั้น หากญาติและกัลยาณมิตรของผู้ป่วย สามารถน้อมพระโลกนาถเจ้า ไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเป็นสรณะแทนผู้ป่วยใช้นั้น โดยอาราธนาหมู่สงฆ์ มาสังวรียายพระสูตรนี้ จุดประทีป ๗ ชั้น แขนวตรงต่ออายุชัย ๕ ลีแล้วไซ้ วิญญูณผู้นั้นอาจกลับมาอีกก็เป็นได้ ประดุจผู้ที่นิทราฝันไปแล้วได้สติรู้แจ้งด้วยตนเอง อาจผ่านไป ๗ วาร หรือ

^{๔๓} ความหมายคือ **พญายมราช** เป็นผู้มีความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง ตัดสินชี้ขาดบุญและบาปด้วยความยุติธรรม ในรูปเคารพของมหายานบางแห่งจะถือ **งล้อพระธรรมจักร** ไว้ในมือ หมายถึงเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งธรรม(ความถูกต้อง) เป็นผู้ปกป้องพระศาสนา อีกชื่อว่า **ธรรมราชา** ๒๒

๒๑ วาร หรือ ๓๕ วาร หรือ ๔๙ วาร เมื่อคราที่วิญญานหวนกลับมา ก็ดุจตื่นจากความฝันตนเองยอมเข้าใจในวิบากผลแห่งกุศลกรรมและอกุศลกรรมที่จักได้รับ ด้วยเหตุที่ตนเองได้ประจักษ์มาแล้ว แม้มีภัยถึงแก่ชีวาวาทย์ ก็จักมิกระทำอกุศลทั้งปวง ด้วยเหตุนี้ กุลบุตรกุลธิดาผู้มีศรัทธาบริสุทธิ์ จึงควรน้อมรับยึดมั่นในพระนามของพระโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้า แลถวายความเคารพสักการะตามกำลังสามารถเถิด

爾時、阿難問救脫菩薩曰：「善男子！應云何恭敬供養彼世尊藥師琉璃光如來？續命幡燈復云何造」？

สมัยนั้น พระอานนท์เถระเจ้าได้กล่าวบูชาพระอนุเคราะห์วิมุติโพธิสัตว์ว่า คุณก่อน กุลบุตร พึงน้อมถวายความเคารพสักการะพระโลกนาถเจ้าโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้นด้วยประการเช่นไรหนอ ธงต่ออายุขัยแลดวงประทีปนั้นแลจักประดิษฐ์ขึ้นโดยวิธีใดเล่า

救脫菩薩言：「大德！若有病人，欲脫病苦，當為其人，七日七夜受持八分齋戒。應以飲食及餘資具，隨力所辦，供養苾芻僧。晝夜六時，禮拜行道，供養彼世尊藥師琉璃光如來。讀誦此經四十九遍，然四十九燈；造彼如來形像七軀，一一像前各置七燈，一一燈量大如車輪，乃至四十九日光明不絕。造五色綵幡，長四十九褶手，應放雜類眾生至四十九，可得過度危厄之難，不為諸橫惡鬼所持」。

พระอนุเคราะห์วิมุติโพธิสัตว์จึงกล่าวว่า ข้าแต่พระคุณเจ้า หากมีผู้ป่วยใช้ปรารภนาพันจากโรคาทุกข์นั้น พึงให้ผู้นั้นสมาทานและรักษาอุโบสถศีลเป็นเวลา ๗ ทิวาราตรี พึงนำเครื่องอุปโภคบริโภคและสิ่งอื่นๆ สุดแต่กำลังสามารถ ถวายต่อภิกษุสงฆ์ ทั้งทิวาราตรี ๖ เพลา^{๔๔} จึงได้กระทำนัมัสการเจริญมรรค ถวายสักการะต่อพระโลกนาถเจ้าโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น สัมผัสอ่านท่องพระธรรมสูตรนี้ ๔๙ จบ จุดประทีป ๔๙ ดวง สร้างรูปปฏิมาของพระตถาคตเจ้าพระองค์นั้นขึ้น ๗ พระรูป เบื้องหน้าของพระรูปหนึ่งๆ นั้น จงตั้งประทีป ๗ ดวง ประทีปดวงหนึ่งๆนั้นให้มีขนาดใหญ่เท่ากงล้อ (จุดถวาย)เป็นเวลา ๔๙ วันมิให้ดับแสงลง สร้างธงเบญจรงค์ยาว ๔๙ คืบฝ่ามือ และปลดปล่อยสรรพสัตว์ต่างๆตลอด ๔๙ วาร จึงจักผ่านพ้นทุร-วิบัติภัย ยังให้ปีศาจร้ายทั้งปวงมีอจากระทำการ

^{๔๔} แบ่งเป็นช่วงเวลากลางวัน ๓ ช่วงคือ ๑)ยามตะวันตกขึ้น ๒)ยามเที่ยงวัน ๓)ยามตะวันตกดิน และกลางคืน ๓ ช่วง คือ ๑)ราตรียามแรก(ฟ้ามืด) ๒)ยามเที่ยงคืน ๓)ยามหลังเที่ยงคืน

「復次、阿難！若刹帝利、灌頂王等，災難起時，所謂：人眾疾疫難，他國侵逼難，自界叛逆難，星宿變怪難，日月薄蝕難，非時風雨難，過時不雨難。彼刹帝利灌頂王等，爾時應於一切有情起慈悲心，赦諸繫閉。依前所說供養之法，供養彼世尊藥師琉璃光如來。

พระคุณเจ้าอาณนที หากกษัตริย์ ผู้อภิเษกเป็นราชาแห่งแคว้นนั้น เมื่อเพล่าที่เกิดภัยพิบัติ อันมี ภัยจากโรคระบาด ภัยจากประเทศอื่นรุกราน ภัยจากคนภายในเป็นกบฏ ภัยจากนักชัทรประหลาดไป ภัยจากสุริยจันทรคลาส ภัยจากลมฝนมิถูกต้องตามกาล อันกษัตริย์ผู้อภิเษกเป็นราชานั้น ในกาลนั้นพึงบังเกิดจิตเมตตากรุณาต่อหมู่สัตว์ทั้งปวง อภัยโทษผู้ถูกคุมขัง แล้วดำเนินตามหลักการวิธีที่กล่าวแล้วเบื้องต้น เพื่อถวายเป็นสักการะต่อพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตภาคพระองค์นั้นเถิด

由此善根及彼如來本願力故，令其國界即得安隱，風雨順時，穀稼成熟，一切有情無病歡樂。

ด้วยเหตุแห่งกุศลมูลนี้ และด้วยกำลังแห่งมูลปณิธานของพระตภาคเจ้าพระองค์นั้น จักยังให้แคว้นแคว้นแห่งนั้นได้บรรลุลถึงความผาสุก ลมและฝนต้องตามฤดูกาล พืชพรรณธัญญาหารและการกสิกรรมให้ผลสมบูรณ์ หมู่สัตว์ทั้งปวงจักไร้โรคภัย เกษมโสมนัสถ้วนหน้า

於其國中，無有暴惡藥叉等神惱有情者，一切惡相皆即隱沒；而刹帝利灌頂王等壽命色力，無病自在，皆得增益」。

ในประเทศนั้น จักปราศจากภัยร้ายและเทวดาใจบาปผู้ก่อเวรให้หมู่สัตว์ อกุศลลักษณะทั้งปวงจักมลายหาย อีกกษัตริย์ผู้อภิเษกเป็นราชาแห่งแคว้นนั้น จักจำเริญด้วยอายุวรรณะ พละ เป็นผู้มั่งคั่งเพราะไร้โรคภัย จักได้บรรลุลถึงประโยชน์วัฒนา ยิ่งเช่นนี้แล

「阿難！若帝后、妃主，儲君、王子，大臣、輔相，中宮、綵女，百官、黎庶，為病所苦，及餘厄難；亦應造立五色神幡，然燈續明，放諸生命，散雜色花，燒眾名香；病得除愈，眾難解脫」。

พระคุณเจ้าอาณนที หากมเหสี สนม รัชทายาท ราชบุตร มหาอำมาตย์ ขุนนาง นางใน ข้าราชการ ราษฎรทั้งปวงที่เป็นทุกข์จากโรคและภัยอื่นๆ ก็พึงสร้างธงเบญจรงค์ จุดดวงประทีปมิให้ดับ ปลดปล่อยสรรพชีวิต ไปรยมวลมาลีหลากพรรณ ร่ำสุคันธชาติชั้นเลิศ โรคพาธจึงถูกกำจัดหมดไป และลวงพันภัยอันตรายทั้งปวง

爾時，阿難問救脫菩薩言：「善男子！云何已盡之命而可增益」？

ในเวลานั้น พระอานนทที่ตักฺป์จณาพระอนุเคราะห์วิมุตติโพธิสัตว์ว่า คุณก่อนกุลบุตร จักกระทำเช่นไรหนอ ให้อายุชั้ที่หมดสิ้นแล้วได้ยืนยาวต่อไป

救脫菩薩言：「大德！汝豈不聞如來說有九橫死耶？是故勸造續命幡燈，修諸福德，以修福故，盡其壽命不經苦患」。

พระอนุเคราะห์วิมุตติโพธิสัตว์ว่า พระคุณเจ้า ท่านมิเคยได้สดับพระตถาคตเจ้าตรัสถึง **อกาลมรณะ ๙ ประการ** ดอกหรือ ด้วยเหตุนี้จึงบังควรสร้างธงและประทีปแห่งความมีอายุวัฒนา บำเพ็ญกุศลทั้งปวง ด้วยเหตุที่บำเพ็ญกุศล จักยังให้เมื่อวายุชนมมีต้องทุกข์มรมา

阿難問言：「九橫云何」？

พระอานนทว่า **อกาลมรณะทั้ง ๙ ประการ** เป็นเช่นไรหนอ

救脫菩薩言：「若諸有情，得病雖輕，然無醫藥及看病者，設復遇醫，授以非藥，實不應死而便橫死。

พระโพธิสัตว์ว่า หากหมู่สัตว์เป็นโรคแม้เล็กน้อย แต่ไร้แพทย์ผู้รักษา ปราศจากโอสถ และผู้พยาบาล แม้ได้พบแพทย์ แต่ได้รับโอสถที่ผิด ที่แท้ยังมีพึงสิ้นชีพแต่กลับต้องมรณะก่อนเวลาอันควร

又信世間邪魔、外道妖孽之師妄說禍福，便生恐動，心不自正，卜問覓禍，殺種種眾生，解奏神明，呼諸魍魎，請乞福祐，欲冀延年，終不能得。愚癡迷惑，信邪倒見，遂令橫死入於地獄，無有出期，是名初橫。

อีกประการยังมีผู้เลื่อมใส**พาหิรมัจฉามาร**^{๔๔} ของโลก เมื่อได้ฟังคำลวงหลอกของครูผีเวทย์มนตร์ที่ทำนายโชคตีฤกษ์ร้ายแล้ว จึงยิ่งทวีความหวาดกลัว จิตมีอาจตั้งมั่นเป็นสัมมาอยู่ได้ เมื่อทำนายว่ามีเคราะห์ภัย จึงประหารชีวิตสัตว์อื่นๆ เพื่อสังเวทต่อเทพเจ้า แล้วเรียกเชิญภูติผีปีศาจให้มอบวาสนาคุ้มครอง และความมีอายุยืนยาว ที่สุดแล้วก็มีอาจได้ตามนั้น เพราะความ

^{๔๔} หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อยู่นอกธรรมดิงามของพระศาสนา หรือเรียก “พาหิร หรือ นอกเรียด” ซึ่งกระทำสิ่งที่ไม่ปราศจากกรรมอันดิงาม มีความหลงผิด จึงเรียก “มัจฉา” และชักนำให้ผู้อื่นหลงผิดตามไปด้วย จึงเรียกว่า “มาร” ๒๕

โง่เขลา ลุ่มหลง มีมิจฉาครัทธาและวิปลาสทธิ^{๔๖} เป็นต้น เมื่อ(บุคคลนี้)ได้มรณะก่อนเวลาอันควรแล้วจักเข้าสู่ นรกภูมิ ไร้อะไรซึ่งกำหนดกาลหลุดพ้นออกมา นี้แลชื่อว่า อกาลมรณะประการแรก

二者、橫被王法之所誅戮。三者、畋獵嬉戲，耽淫嗜酒，放逸無度，橫為非人奪其精氣。四者、橫為火焚。五者、橫為水溺。六者、橫為種種惡獸所噉。七者、橫墮山崖。八者、橫為毒藥、厭禱、咒詛、起屍鬼等之所中害。九者、饑渴所困，不得飲食而便橫死。

ประการที่ ๒ มรณะด้วยต้องราชอาญาประหารชีวิต

ประการที่ ๓ ผู้ล่าสัตว์ มัวเมาในกามและสุรา ประมาทมิอาจจุดช่วยได้ จึงต้องมรณะเพราะอมนุษย์มาฉุดคร่าดวงวิญญาณ

ประการที่ ๔ มรณะด้วยเพลิงเผาผลาญ

ประการที่ ๕ มรณะด้วยจมน้ำ

ประการที่ ๖ มรณะด้วยสัตว์ร้ายต่างๆ กัดกิน

ประการที่ ๗ มรณะด้วยพลัดตกจากภูเขา

ประการที่ ๘ มรณะด้วยต้องโอสถพิษ ยาเบื่อ เวทย์มนตร์และภัยจากการปลุกภูติผี^{๔๗}

ประการที่ ๙ ผู้หิวกระหายด้วยเพราะอดอยาก มิได้ดื่มกินอาหารจนมรณะ

是為如來略說橫死，有此九種，其餘復有無量諸橫，難可具說！

นี่คือการมรณะก่อนเวลาอันควร ที่พระตถาคตเจ้าทรงแสดงไว้โดยสังเขป ๙ ประการ ซึ่งยังมีมรณะประเภทต่างๆอีกหาจำนวนมิได้ อันจะกล่าวให้ครบถ้วนได้ยาก

「復次、阿難！彼琰魔王主領世間名籍之記，若諸有情，不孝五逆，破辱三寶，壞君臣法，毀於性戒，琰魔法王隨罪輕重，考而罰之。是故我今勸諸有情，然燈造幡，放生修福，令度苦厄，不遭眾難」。

^{๔๖} มิจฉาครัทธา คือ การเชื่อถือในสิ่งผิด ที่ไม่เป็นประโยชน์แต่โทษสถานเดียวไม่เป็นเหตุปัจจัยสู่การพ้นทุกข์ วิปลาสทธิ คือ ความเห็นที่ผิดเพี้ยน เห็นผิดเป็นชอบ เห็นชอบเป็นผิด เช่นการลุ่มหลงมกมาย การทำร้ายสัตว์อื่น(บาป) เพื่อตนเองได้รับพร(บุญ) เช่นการฆ่าสัตว์เพื่อบูชาเทพเจ้าและบรรพบุรุษ เป็นต้น

^{๔๗} คือ น้ำ

^{๔๘} ในข้อนี้มีความหมาย ๒ นัยยะ คือ ๑)ผู้ที่ต้องมรณะด้วยการถูกผู้อื่นกระทำ และ ๒)ผู้ที่ปลุกภูติผีเป็นผู้มรณะเสียเอง

ข้าแต่พระองค์เจ้าอนนท กัฬายามราชาธิบดีผู้บันทึกรายชื่อของสัตว์โลก หากมีหมู่สัตว์ที่ทุรยศ ออกตัญญู ก่ออนันตริยกรรม^{๔๔} ให้ร้ายคูหมิ่นพระรัตนตรัย ละเมิดกฎหมายของผู้ปกครอง ทำลายศีลาจาร พญายมผู้เป็นเจ้าของแห่งธรรมจักพิจารณากรรมที่หนักเบา แล้วตัดสินโทษทัณฑ์ตามนั้น เหตุนี้เราจึงขอให้หมู่สัตว์ทั้งปวง จุดประทีป ประดิษฐ์ธงทิว ปลดปล่อยชีวิตสัตว์อื่นเพื่อบำเพ็ญกุศล จึงจักลวงพันทุกข์ภัย และมีต้องประสบกับเคราะห์กรรมทั้งปวง

爾時、眾中有十二藥叉大將，俱在會坐，所謂：宮毘羅大將，伐折羅大將，迷企羅大將，安底羅大將，頰你羅大將，珊底羅大將，因達羅大將，波夷羅大將，摩虎羅大將，真達羅大將，招杜羅大將，毘羯魔大將：此十二藥叉大將，一一各有七千藥叉，以為眷屬。

ครั้งนั้นแล ท่ามกลางมหาชนมีมหายักษ์เสนาบดี ๑๒ ตน ประทับนั่งอยู่ในมหาสมาคม นั้นด้วย อันมี กุมภีระมหาเสนาบดี๑ วัชรมหาเสนาบดี๑ มิหิระมหาเสนาบดี๑ อัณจิระมหาเสนาบดี๑ อนิละมหาเสนาบดี๑ ศันฑิละมหาเสนาบดี๑ อินทระมหาเสนาบดี๑ ปิชะระมหาเสนาบดี๑ มโหระคะมหาเสนาบดี๑ กิณระมหาเสนาบดี๑ จตุระมหาเสนาบดี๑ วิกราละมหาเสนาบดี๑^{๔๕}

ซึ่งมหายักษ์เสนาบดีทั้ง ๑๒ ตนนี้ ล้วนมียักษ์บริวารตนละ ๗,๐๐๐ ตน^{๔๖}

同時舉聲白佛言：「世尊！我等今者蒙佛威力，得聞世尊藥師琉璃光如來名號，不復更有惡趣之怖。我等相率，皆同一心，乃至盡形歸佛法僧，

(มหายักษ์เสนาบดี)ได้กราบทูลสมเด็จพระพุทธรองค์พร้อมกันว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้าเหล่าข้าพระองค์ทั้งผอง บัดนี้เพราะได้พระพุทธรุเดชานุภาพปกป้อง ยังให้ได้สดับพระนามแห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต จึงมีต้องหวั่นเกรงอบายภูมิอีกต่อไป ปวงข้า

^{๔๔} กรรมอันร้ายแรงที่สุดของพระพุทธศาสนา ๕ อย่างคือ ๑)ปีตุมต ผ่าพ่อ ๒)มาตุมต ผ่าแม่ ๓)อรหันตุมต ผ่าพระอรหันต์ ๔)สังฆเภท ทำลายสงฆ์ ให้แตกกัน ๕)โลहितูปบาท การทำร้ายพระพุทธเจ้าจนหือพระโลหิตขึ้นไป และยังมีการอีก ๕ ประการที่ร้ายแรงเทียบเท่าอนันตริยกรรม คือ ๑) ประทุษร้ายหญิงที่เป็นพระอรหันต์ ๒)ฆ่าพระโพธิสัตว์ที่ดำรงอยู่ในนิตยภูมิ(คือผู้ไม่เสื่อมถอยจากพระโพธิญาณ) ๓)ฆ่าพระเสขบุคคล(พระอริยบุคคลอื่นๆ ที่ยังไม่บรรลอรหันตผล) ๔)ลักของสงฆ์ ๕)ทำลายพระสฤป

^{๔๕} มหายักษ์ ๑๒ ตนนี้ มีคือนักขัตรทั้ง ๑๒ ของมนุษย์โดยมีนัยยะว่า สรรพสัตว์ทั้งปวงล้วนถูกมหายักษ์ทั้ง ๑๒ นี้ หรือคือวิภูฏสงสารที่วนเวียนอยู่ไม่จบสิ้น ประดุจนักขัตรจักราศี ที่กลืนกินอายุขัยให้น้อยลงอยู่ตลอดเวลา หากได้พ้นจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งปวงแล้ว จึงจักพ้นจากการกลืนกินของพญายักษ์เหล่านี้ รูปเคารพของมหายานจะสร้างเป็นรูปพญายักษ์คู่ต้น บนคิระหรือเท้าจะมีรูปสัตว์ประจักษ์นักษัตรทั้ง ๑๒ ไว้ตนละชนิดเพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้ทราบ บางแห่งจะสร้างเป็นร่างมนุษย์ ๑๒ คนแต่มีคิระเป็นนักษัตรทั้ง ๑๒ แตกต่างกันไป

^{๔๖} มหายักษ์เสนาบดีทั้ง ๑๒ มียักษ์บริวารตนละ ๗,๐๐๐ นั้นหมายถึงพระธรรมของพระพุทธเจ้าที่คอยช่วยเหลือสรรพสัตว์ทั้ง ๔๔,๐๐๐ ประการ (ธรรมขันธ์) เพราะเมื่อนำ ๑๒ คูณ ๗,๐๐๐ จะได้ ๘๔,๐๐๐ พอดี ๒๑

พระองค์ล้วนมีเอกจิตเสมือนกันว่า ตราบนี้ไปจนถึงสิ้นชีพสังขารจักมั่นในพระพุทธเจ้า พระธรรม
เจ้า พระสงฆ์เจ้าเป็นที่พึ่ง

誓當荷負一切有情，為作義利，饒益安樂。隨於何等村城圍邑，
空閑林中，若有流布此經，或復受持藥師琉璃光如來名號恭敬供養
者，我等眷屬衛護是人，皆使解脫一切苦難，諸有願求悉令滿足。或
有疾厄求度脫者，亦應讀誦此經，以五色縷，結我名字，得如願已，
然後解結」。

ขอประกาศปณิธานว่าจักแบกรับหมู่สัตว์ทั้งปวง จักกระทำคุณธรรมความดีอันเป็น
ประโยชน์และความผาสุกสวัสดิ์(แก่หมู่สัตว์ทั้งปวง) หากสถานแห่งใด ในสถานคามนิคม
ชนบท ราชธานี ในที่โล่งเปล่าฤๅวนาสนธ์ หากมีพระธรรมสูตรนี้แผ่ไปถึง มีผู้น้อมรับยึดถือพระ
นามของพระโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้าและน้อมบูชาด้วยความเคารพแล้วไซ้ร้ ข้า
พระองค์พร้อมบริวารจักตามอารักขาผู้นั้น ให้รอดพ้นจากทุกข์ภัยทั้งปวง ความปรารถนาต่างๆ
จักบริบูรณ์พร้อม หากผู้มีโรคภัยต้องการให้ช่วยเหลือแล้วไซ้ร้ พึงสังวธยายพระสูตรนี้ แล้วนำ
ด้ายเบญจรงค์มาผูกเป็นปมอักษรชื่อพวกข้าพระองค์ เมื่อได้สมปณิธานแล้วจึงค่อยคลายปม
นั้นออก

爾時、世尊讚諸藥叉大將言：「善哉！善哉！大藥叉將！汝等念報
世尊藥師琉璃光如來恩德者，常應如是利益安樂一切有情」。

ครั้งนั้น สมเด็จพระโลกนาถเจ้าได้ตรัสสรรเสริญ มหายักษ์เสนาบดีทั้งหลายว่า สาธุ
สาธุ มหายักษ์เสนาบดี เธอทั้งหลายเป็นผู้รู้สำนึกจักตอบแทน พระมหากษัตริย์คุณแห่งพระ
โลกนาถเจ้าโภชชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต จึงสมควรยังหิตประโยชน์ สุขสานติแก่หมู่สัตว์
ทั้งหลายโดยเนื่องนิจเช่นนี้เถิด^{๒๖}

爾時、阿難白佛言：「世尊！當何名此法門？我等云何奉持？」佛
告阿難：此法門名說藥師琉璃光如來本願功德；亦名說十二神將饒益有情
結願神咒；亦名拔除一切業障；應如是持」！

เมื่อนั้น พระอานนทได้กราบทูลพระองค์ว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า อันพระ
ธรรมกถาณจักมีนามว่าอะไร หมู่ข้าพระองค์จักยึดถือเช่นไร พระพุทธเจ้าข้า

^{๒๖} มีนัยยะคือ ถ้าผู้ใดปฏิบัติบูชาพระโภชชยคุรุพุทธเจ้า ก็จักรอดพ้นอันตรายจากดวงชะตาและจักรราศี เพราะพญายักษ์ให้การปกป้องคุ้มครอง ดังนั้น
ชาวพุทธมหายาน จึงนิยมภาวนาพระนามและธารณีของพระโภชชยคุรุพุทธเจ้า ในพิธีสืบอายุและงานมงคลต่างๆ

มีพระพุทธดำรัสว่า ธรรมกถานี้มีนามว่า ไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปุรวปนิธาน
สูตร^{๕๓} แลอีกนามคือ ทวาทศมหายักษ์สัตตวารถกริยาปนิธานคักตามนตร์^{๕๔} แลอีกนามคือ
ปหารสรววิปากกรรมสมุทเขต^{๕๕} ฟังยึดถือเช่นนี้

時薄伽梵，說是語已，諸菩薩摩訶薩，及大聲聞，國王、大臣、婆
羅門、居士、天龍、藥叉、健達縛、阿素洛、揭路茶、緊捺洛、莫呼洛
伽、人、非人等一切大眾，聞佛所說，皆大歡喜，信受奉行。

ก็โดยอภิสัมยครั้งนั้น เมื่อสมเด็จพระภาควันต์ตรัสพระพุทธพจน์นี้จบลง บรรดาพระ
โพธิสัตว์ผู้เป็นมหาสัตว์ และมหาสาวก ราชอิรราช มหาอำมาตย์ พราหมณ์ บัณฑิต เทพ นาค
ยักษ์ คนธรรพ์ อสุร ครุฑ กิณนร มโหราค มนุษย์และอมมนุษย์ทุกหมู่เหล่า ที่ได้สดับยลยินพระ
พุทธโอวาทนี้ ล้วนพากันบังเกิดมหาโสมนัสร่าเริงยินดี แล้วมีศรัทธาอ่อนน้อมรับใส่เกล้ากระหม่อม
เพื่อปฏิบัติสืบไป...

จบ

พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปุรวปนิธานสูตร

^{๕๓} คือ พระสูตรที่ว่าด้วยกุศลแห่งมูลปนิธานของพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้า

^{๕๔} คือ การกล่าวถึงธารนิมนตร์ของมหายักษ์เสนาบดีทั้ง ๑๒ ตนที่ร่วมมีปนิธานจักยั้งประโยชน์แก่สรรพชีวิต

^{๕๕} คือ การถอดถอนทำลายซึ่งวิบากกรรมทั้งปวง(ชื่อพระสูตรทั้ง ๓ นี้ได้แปลตามอักษรจีน